

St. 31.

V Gorici, 3. avgusta 1883.

Tečaj XIII.

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „*Soči*“ se plačuje za navadno tiskopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po postoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „*Arh. kron.*“ na starem trgu in v münski ulici ter v Trstu, via Casserna, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „*Soče*“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., navedenina pa opravištvu „*Soče*“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Deželni zbor goriški.

Z izidom letošnjih volitev v deželni zbor goriški bili smo Slovenci sploh zadovoljni, ker volitve so dokazale, da politična disciplina med goriškimi Slovenci ni prazna beseda, ampak pomenljiva sila, s katero je treba računati. Po končanih volitvah pričakovali smo radovedni, kako se sestavi predsedništvo prihodnjega našega zbora, to je: kdo bo imenovan od presvetlega cesarja deželni glavar, kdo njegov namestnik. Govorilo se je o tem, da letos bi mogel postati deželni glavar Slovenec, potem ko so bili vsi dosednji glavari vzeti izmed italijanskih poslancev. Celo mnogim Italijanom se ta misel ni zdelo preslaba in so bili nekdanj na njeno izvršitev na pol pripravljeni. Ali v nekkih krogih v Gorici in v Trstu je bila ta misel kakor oster meč skoz živo srce. Rekli so, da to se nikoli in nikedar ne sme zgoditi. Zaprečiti so jo misli s tem, da so razglasili ustno in pisмено slovenske poslance in vsakega Slovenca, ki kolkaj narodno čuti, za panslaviste. Upali so, da s tem bodo pomagali tistim možem, ki so pri letošnjih volitvah povsod in z vso močjo nasprotovali goriškim Slovencem. Sivar je bila po mnenji onih gospodov dobro napeljana in bili so trdno prepričani, da jim ne izpodletijo.

Kako dolge obraze so delali, ko je prinesel dunajski uradni list poročilo, da presvetli cesar je imenoval za deželnega glavarja goriškega vzvišenega grofa Fr. Coroninija, za njegovega namestnika pa deželnega poslanca dr. Jos. Tonkliča? Komaj so verovali svojim očem; brali so v drugo, v tretje, a vedno ista imena. Pravica o panslavizmu ni torej nič izdala in tisti, ki so drugim jamo kopali, so sami vanjo padli. Javno mnenje goriško ni bilo za tako imenovanje prav nič pripravljeno; sploh se je mislilo, da vsled priprav, ki so se doma delale, stvar drugače izpade.

Ko so se Goričani oddahnili od prvega strmenja, imeli so cel dan obilno govoriti; kamor si prišel, nisi drugega slišal, ko Coroninija in Tonkliča. Vsakdo je bil prepričan, da nad Gorico in nad Dunajem ni isto obnebeje, da v Gorici vleče drug veter in drug v dunajskem ministerstvu. Goričani so sprejeli rečeno imenovanje z odkritosrčnim veseljem ter so se poklonili svojemu poslancu v Šempetru po posebni deputaciji;

v sredo večer so mu napravili bakljado z godbo, da bi izrazili veselje nad nepričakovanim dogodkom. Slovenci se z njih veseljem vjemamo, ker Coroninijevo in Tonkličjevo imenovanje je — gledé na razmere, v katerih živimo — krona letošnjih volitev.

Coroninijevo imenovanje dalo je povod, da so vsi večji časniki o njem pisali in izražali svoje mnenje. Važen se nam zdi v tem oziru dunajski dopis praške „*Politike*“, ki slove tako le: „Včerajšnja (od 29. julija) „*Wiener Zeitung*“ prinesla je, kakor znano, imenovanje prejšnjega predsednika zbornice poslancev grofa Coroninija za deželnega glavarja goriškega, imenovanje, katero gotovo ni brez zanimivosti. Znano je, da grof Coronini je že prej mnogo let glavaril v tej svoji domači deželi, kjer je splošno priljubljen. Tudi slovenski poslanci goriški so videli glavarstvo rajši v njegovih rokah, ko v rokah kakakega italijanissima, posebno ker je Coronini z enako objektivnostjo (nepriistransko) predsedoval sejam deželnega, kakor pozneje državnega zbora.“

„Delovanje Auerspergovoga ministerstva bilo je med tem bolj napredovalo in s tem je bilo ministerstvo zgubilo prijaznost lastne stranke. Tadanji „*fortschrittsklub*“, čegar načelnik je bil grof Coronini, ni povdarjal le velikonskih načel, marveč tudi program porazumljenja, da si le s splošnimi besedami, in se je ustavil ministerstvu Auerspergovemu odkrito in odločno.“

„Med tem so prišle volitve v deželne zbore, med drugimi tudi za Gorico. Baron Lasser je hotel Coroninija „kaznovati“ in zato je bil g. Pajer imenovan deželni glavar goriški. Goriški deželni zbor je dovršil pod njegovim predsedništvom postavno sejno dobo; grof Coronini postal je bil med tem predsednik državnega zbora in je prišel slednjič do znane veljave.“

„Zanimivo je, da je grof Coronini zdaj, torej neposredno po grofu Taaffeju, vmeščen na prejšnje svoje mesto, od katerega se je mogel zaradi svojih najboljših namer za dušni in gmotni blagor goriške dežele pod Auerspergovim ministerstvom le težko ločiti. Menimo, da se ne motimo, ako ta dogodek, da je grof Coronini to čast zdaj neposredno rad sprejel, tako razlagamo, da grof hoče od zdaj naprej svojo skrb zopet obračati izključivo na blagor svoje domače dežele, ker ministerstvo Coroninijevo nima

za zdaj in ne bo imelo še dolgo nikakega upanja. Iz tega naj bi gospodje fakijsisti spoznali, da prav zaradi tega je tudi ministerstvo Chlumecky-Plener-Suess popolno nemogoče.“

Naš deželni zbor goriški je tedaj za nostranjo avstrijsko politiko bolj važen, nego smo mislili.

Potres na otoku Iskia.

Otok Ischia (Ischia), kjer so se 29. t. m. po noči grozni dogodjaji vršili, spada med najlepše otoke sredozemskega morja, ima 30 kilometrov v obsegu, 24.000 prebivalcev in pet malih mest, med katerimi je Brigo d'Ischia glavno, Casamicciola pa vsled lepe lege, krasnega razgleda in izvrstnih toplic najlepše mesto; zato je zovejo „*kraljico toplic*“. Mesto ima nad 4.000 prebivalcev, jako lepa poslopja in krčme, in navadno po letu do 2.000 ptujcev. Zemlja na otoku je čudovito plodna, a tla so vulkanskega izvora in vulkanske sile imajo svoje glavno ognjišče v 783 metrov visokem hribu Epamo. Že l. 474 pred Kr. bili so prebivalci preganani po potresih, ki so se potem večkrat ponavljali.

V živem spominu je še gotovo mnogim čitateljem potres, kateri je Zagrebu tolike škode prizadjal. Koliko strahu, koliko sočutja in obžalevanja je povzročil! A to je bilo le igrača v primeri z nasledki potresa, kateri je 29. t. m. v noči otok Ischia obiskal. Potres je trajal le kakih 15 sekund; opazovali so se trije glavni udarci, katerih prvi je bil najhujši. Med potresom čuto se je nepopisljivo votlo podzemsko tuljenje, črni veliki oblaki zatemnjevali so obzorje, ki so nepopisljivo zmešujavo, strah in trepet pomnožili.

Casamicciola je popolnoma zrušena, vojašnica, v kateri so bili karabinirji, se je pogreznila, vsi vojaki so mrtvi. V bolnici „*Misericordia*“ so podšute 4 seestre in 24 otrok, samo jedna hiša stoji še po konci, skoro vse prebivalstvo tega mesta je pokopano pod razvalinami, število mrtvih na celotnem otoku računajo se že sedaj nad 5000 in se bo najhitreje žalibog preje povečalo, nego zmanjšalo, ker ni znano, koliko ptujcev je med razvalinami. Tudi v drugih mestih, kakor v Serrori, Fantoni i. t. d. je škoda strahovita.

LISTEK.

GRADIŠČE.

(Piše Cvetko Verhunski.)

Da bi kedo čestitih bralcev ne menjal slovenske vasi v vipavski dolini s furlanskim mestom, ki nosi tudi slovensko ime na sedaj furlanskej, nekdanj pa slovenskej zemlji, omeniti moram, da Gradišče je mala vas na zahodnej strani Dornberga, na levem bregu mirne in lene reke Ipave, na malem, a strmem griču. Razgled iz vasi ti je krasen. Proti severu razprostirajo se hriboviti kraji, med kojimi je sivoglavi Kerna njih varuh in oče. Proti zahodu vleče se prekrasna furlanska in italijanska planjava, na kojoj marsikatero oko primorsko — slovenske Gorice željno pogleduje.

Ze samo ime vasi ti podaja pravo koreniko besede. — Tam sta bila v prejšnjih časih dva gradova. Jeden izmed teh še dandanes stoji, ki je pa prišel to leto raznim posestnikom v last. V njem je bival tudi oče ranjcemu Avgustu Tomincu, o kojem je „*Soča*“ omenila v svojej 25. št., da je bil rojen l. 1817. v Pervacini v sobi tik cerkve; a po izjavi takajšnjih starih mož je bil rojen v Rimu. Oče njegov je bil tudi sloveč slikar in z njegovimi deli sme se gradiška cerkev ponašati. Hvalevredna je posebno slika Matere božje na velicem oltarji. S tem delom je pokazal, da je pravi mojster v slikarstvu. Oa se je učil slikarstva v Rimu in tam se mu je porodil ranjki Avgust.

Drugi grad, ki je bil tik tega in je segal celo

do vzhodne strani cerkve, o kojem pa dandanes ni drugega s edu, kakor tu in tam seženj visoki temeljni zidovi, je bil po izjavi zemljemera g. Candutti-ja in inženirja g. Trombete rimsko delo. Bil je lastnina grofov Coroninov. Govori se, da je bil grad tako visok, kakor zvonik tamkajšnje cerkve, ki je jeden najvišjih od Gorice do zvonika cerkve Matere božje v Logu.

Okolica ima najlepšo lego in prav dobro zemljo za vinorejo. Pridela se dokaj prav dobrega vina, ki pa ima to slabo lastnost, da nekaterim prerado v vase vleze.

Akoravno je vas majhna, primerjamo jo vendar le v nečem obziru lahko Trstu. Kakor vidiš pred Tergestejem na borski ob določenih urah vse polno ljudi merogeti, tako se tudi tukaj zbirajo vaščani pred slovečo tobakarno. Ure shoda pa še niso natančno določene. Kaj je vse na dnevnem redu, na vem; iz zapisnikov se ne more nič zvedeti, ker jih ni, a jih tudi nima kedo pisati, ker do sedaj so še brez tajuika. Ako veš ti, draga „*Soča*“, za katerega sposobnega, sporoči, gotovo ti bodo hvaležni. Duša njih pogovorov, mislim pa, da je posvetovanje, tukajšnje prebivalstvo narodno vzbuditi. Res, mnogo so že storili nekateri na tem polju. — Pred nekaj leti nisi slišal v vasi mile laške besede, a v malo letih so že toliko napredovali, da slišiš tu in tam pogovore v laškem jeziku. Posebno se pa pokažejo, da so pravi sinovi majke slave, ko pride kak ptujec v vas. Tedaj se le odkrivajo svojo temeljito zmožnost v laškem jeziku. Oni se držijo pregovora, ki pravi: „*Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš*“ To je njih načelo, to je njih geslo! A dika in ponos je stara suknja (nekdanje) c. k. fi-

nančne straže. Ona je polna laškega prahu. Ako se je le nekoliko dotakneš, že ti leti prah od nje, kakor bi z batino po ujej vdril in iz vsake trohice prahu izraste laški zmaj.

Vsacemu je znano, da lepo, ubrano petje blaži srce, povzdiguje dušo. Tudi v tem niso veljaki izostali. Marsikatero noč se sliši lepo ubrano petje nekaterih oseb, ki so že dospeli po stopnicah na verhunec hriba in stopajo na nasprotni strani zopet proti vznožju. Kaj prijetno je poslušati njih pesni:

- a) „O mamma mia, cosa mi farò“
- b) „E se la ciogo piccola“
- c) „Dormi mia bella“
- d) „Se ti ti parli, mi non parlo;“

Dalle donne son discreto“ i. t. d.

Kaj ti je Preširnova: „Pod oknom“, „Strunam“ itd. proti gor omenjenim! — Ni li to velik korak, sijajen napredek na narodnem polju?!

Vendar, ne misli, dragi bralec, da to velja vsem omenjene vasi. Mladina se zaveda! Akoravno je nek dopisnik iz renške okolice grajal v „*Soči*“ gradiške mladenče radi laškega napisu nad vhomom in laških ustupnih listkov pri javnem plesu na binkoštni ponedeljek, ne sme se jim vzeti za zlo, ker oni so bili od laškega tiskarja (stavca) opeharjeni. Vendar moramo biti g. dopisniku hvaležni, ker on jih je prijel za pravo žilo. Tudi ne slišiš več med mladenči laškega „*jolilajfanja*“, ampak urijo se v lepem narodnem petji.

Kakor se je pred nekoliko leti vrnila v vas laščina in laški duh, tako upam, da se v malo letih zopet iztrebi in izruje. — V to pomози Bog!

Ko so oni, ki niso bili zasuti, po tolikem strahu omamljeni, zopet se zavedli, prižgali so treske ter hiteli k obali, kjer so bile ladje in čolni h kratu prenapolnjeni. To, kar ti pripovedujejo, je grozovito in spominja na popise o zasutji mesta Pompeji. Mesto Casamicciola je podobno bojišču, na s-tine mrličev leži na ulicah, mnogi tavajo blazni med razvalinami sem ter tje. Stokanje in javkanje ranjencev pod razvalinami pomnožuje strahovitost vsega prizora. Oni, ki so prvi nesrečnikom z Neapolja na pomoč prihiteli, pripovedujejo dalje, da so našli nekatere neranjence blede, trepetajoče na celim životu, obraze s krvijo in blatom pomazane, v obče pa preplašenost in obupnost nepopisljivo.

V Rimu je bilo še ono noč znano, kaj se je na Iskiji pripetilo. Jeden ministrov se je takoj odločil, osobno nesrečnikom na pomoč hiteti. Dovolili so mu takoj 50.000, potem še 150.000 frankov kredita; a ko je minister predsednik grozovitost dogodbajev v polni meri poizvedel, ukazal je, da ni treba pri rešitvi nobenega ozira jemati na stroške. Kralj sam, ministerski predsednik Depretis in še druga dva ministra so na potu v Neapelj in na nesrečni otok.

Vse oblasti delajo na vse kriplje, da zagrebó mrliča, odpravijo ranjence ter da spravijo ostale prebivalce v začasna stališča. V ta namen je dal minister takoj 50 lesenih barak napraviti.

Mnogo ranjenih so odpravili v Neapelj in bližnja mesta, ker so v Neapolji že vse bolnišnice in tudi privatne hiše z ranjenci preobložene.

Jedno družino so našli pri kopanju razvalin živo v neki kleti ter so jo tako smrti rešili. Isto tako so povlekli iz razvalin dva fantiča, brata, katera sta bila zasuta in skoro nepoškodovana, a ko ji je njijna dobra mamica zagledala, je od veselja zblaznila.

Po vsi Italiji nabirajo se milodari. Deželni svet v Neapolji podaril je 100.000 frankov, narodna banka tudi 100.000 fr. Pri vseh mestnih zastopih pričelo se je podpisovanje milodarov. Mesto Turin je poslalo 5.000, Milan 4.000, vojvoda Aosta 3.000, trgovinska zbornica v Napolji 1.000 frankov. Dunajski mestni zbor je poslal v Rim in Neapelj sočutni telegram ter sklenil darovati večjo svoto za nesrečne preostale.

Novejša poročila soglasijo v tem, da je nesreča grozna, nepopisljiva. Razširila se je v novjšem času vest, da je 8.000 ljudi ranjenih, od katerih se je nad 2.000 v Neapelj pripeljalo.

Dopisi.

V Gorici, 1. avgusta. — (Javna konecletna skušnja v zavodu gluho-nemov) vršila se je pretekli ponedeljek v navzočnosti odličnih gospodov in mnogih roditeljev in oskrbnikov gojencev in gojenk. Skušnji je predsedoval deželni glavar vitez Pajer, a okolo njega sedeli so deželni odborniki g. Ivan Gasser, deželni poslanec Del Torre, semeniški vodja dr. Gabrijelčič, častni kanonik monsignor Jožef Marušič, profesor verstva na c. k. gimnaziji Andrej Marušič, šolski nadzornik Jožef Culot, deželni poslanec dr. Verzegnassi, prijor usmiljenih bratov č. o. Sobel. Navzoča je bila prednica šolskih sester v ulici sv. Klare č. s. M. Lujiza in nekatere gospe, ki se zanimajo za napredek tega prevažnega deželnega zavoda.

Poslušalcem brala se je na obrazu zadovoljnost s tem, ker so videli in slišali. Posebno roditelji bili so polni veselja, ko so slišali, da svoji otroci, katerih niso še nikoli slišali govoriti, morejo izgovarjati posamezne besede in cele stavke tako, kakor drugi ljudje. Kakor se veseli mati, ko sliši otroka prvič izgovarjati besede, tako so se veselili navzoči roditelji, ko se prvič slišali svoje otroke izgovarjati jasne besede. Kar se je zdelo prej nemogoče, in kar niso roditelji nikoli upali, da bi namreč svoji nemi otroci kedaj govorili, to so videli s svojimi očmi in so slišali s svojimi ušesi. Naravno je torej, da marsikomu izmed roditeljev je priigrala solza v oči, posebno ko so otroci svoje roditelje med poslušalci zapazili in jim namigavali, ali ko so po dovršeni skušnji k njim tekli ter jih objemali izgovarjaje sladke besede očeta ali matere.

Lahko si pa mislimo, koliko truda morajo imeti učitelji, predno navadijo govoriti otroke, ki nič ne slišajo, predno jih privadijo, da ustnice odpirajo, da jezik nastavljejo, da grlo zožijo in da podajo iz grla glas, katerega ne slišijo. Učenec gleda na učitelja in opazuje, kako dela učitelj z ustnicami, z jezikom, z grlom, ko izgovarja kako besedo, da potem tudi on tako naredi. Veliko potrpljenja in truda imajo oni, ki take nesrečne otroke podučujejo, a veliko je tudi njih zaslužnje in velika korist za one nesrečneže in za človeško družbo. Pred več leti ni bil znan ta način podučevanja, dandanes je pa splošno vpeljan, da učenci berejo besede z ustnic učitelja in da jih ponavljajo ter se tako navadijo, da morejo govoriti, ako so popolno izurjeni, kakor drugi ljudje, ki slišijo. Čudimo se, kako so mogli učitelji in učiteljice v goriškem zavodu doseči tako dobre uspehe, ako pomislimo, da po letnem poročilu mora en učitelj podučevati v dveh, treh, štirih in še več razredih. Pri taki

razdeljenosti so v resnici potrebne prav krepke moči, da vstred velikega truda ne obnemorejo. Dobro bi bilo, ako bi se v tem oziru s časom pomagalo na kak način.

Še večje bilo je začudenje poslušalcev, ko so videli, da otroci niso napredovali samo v govoru, ampak tudi v različnih predmetih, ki se podučujejo v tem zavodu. Gojenci so se odlikovali v govoru in risanju, o katerem so se vsi navzoči prav pohvalno izrekli; deklice so bile napravile pa prav lepa ročna dela, ki so vsem dopadala. Tudi v verstvu, branji, pisanju, računanju se je pokazal sploh prav lep napredek. Ako pomislimo, da imajo gojenci lepo priliko uriti se po mogočnosti tudi v kmetijstvu, vertnarstvu, čebelarstvu, sadjarstvu in ribarstvu v prostornem in lepem domačem vrtu, kjer se vadijo tudi reda, snažnosti in natančnosti, tedaj lahko razumemo pohvalo, katero so navzoči gospodje izražali o napredku gojencev in o zavodovih učilnih napravah.

Edna težava, ki obstoji na tem zavodu, je ta, da prihajajo vanj otroci raznih narodnosti, zaradi česar je potreba mnogih razredov in mnogih učnih močij. Ali ker nas je Bog združil Slovence in Italijane v eno skupino, ne moremo drugače, nego da ostanemo združeni. Iz dodanega poročila ali dotičnega pregleda, ki navaja vse zazrede, je razvidno, da je nemogoče zaželeni namen doseči in enako drugim zavodom za duševno in gnetno srečo gojencev napredovati, ako se ne vpeljejo v vsakem oddelku paralelke. Ker je pa uredba pri takih razmerah od ene strani jako težavna, od druge pa sila potrebna, naj bi jo po omenjenem poročilu slavni dež. odbor oziroma visoki deželni zbor na podlagi strokovnjakov gluho-nemstva brže ko mogoče vpeljati blagovolil. Srečen prospek želi gotovo vsak domoljub tej človekoljubni napravi. Konecletna skušnja naj bo pa vsako leto časten dan za zavod.

Iz letnega poročila, ki ga je objavil predstojnik zavoda, monsignor Pauletich, je razvidno, da se je odgojevalo letos v zavodu 21 slovenskih in 19 italijanskih gojencev ter 14 slov. in prav toliko ital. gojenk, torej vseh skup 68. Podučevali so razen g. vodje: dva učitelja, šolske sestre in ena svetna učiteljica, katerim izrekamo javno zahvalo za njih požrtovalno in umno podučevanje ter jim čestitamo za sijajni uspeh, ki so ga dosegli v preteklem šolskem letu.

Poslušalec.

Iz Pevme, 2. avg. 1883. Revščina, povsodi revščina, kamor se ozreš, v gmoetnem in dušnem oziru. Naše ubogo ljudstvo je zares pomilovanja vredno: slabe letine, previsoki davki; temu pridruži se še hujše uboštvo — dušno, ki obstoji v tem, da ne skrbi nikdor, poučiti ljudstvo o dogodbah in osnovah za kmeta prevažnih, da najdeš največje nevednost o stvarih, ki bi mogle opomoči revnim ljudem. Tako sem spoznal, da pri nas niti ne vedo n. pr. kaj so volitve v deželni zbor, kake pomembe so te volitve; tako sem spoznal, da nima naših kmetov nobeden pojma o ljudskih posojilnicah, tej velevažni novi ustanovi. A saj ni čudo, ko se nikdo izmed naše pičle „inteligencije“ ne zmeni zato, da bi podučil kmeta, kaj je to ali ono, kaj bi mu moglo koristiti. Naš kmetič izve samo to, koliko davkov mu je plačati, kdaj mu jih je odšteti, in da se mu proda pohištvo, če ne plača o pravem časi. Prepričal sem se, da bi bil marsikteri pristopil ljudski posojilnici, če bi bil za njo vedel, če bi se mu bilo govorilo o njeni važnosti za kmeta. Na tem mestu stavljam do slavnega vodstva ljudske posojilnice ponižno prošnjo, naj razpošlje po naši občini nekoliko iztisov pravil; uverjen sem, da bi to dobrodelno uplivalo na našega kmeta. Morda ste jih pa že poslali? — Jaz le toliko vem, da se do nas še ni raznesel glas o tej ustanovi; sicer smo vajeni, da se pri nas o ničemer ne izve. Ljudstvo pri nas ni še na taki stopnji omike, da bi samo moglo iz časnikov poučiti se o tem, kar bi zanj bilo koristno; če kje, potrebuje pri nas krepkega vodnika, marljivega moža, ki bi se potrudil razložiti in pojasniti ljudstvu stvari, ki so zanj važne. Zato nam je zelo hvaliti vire Šterjance, ki so si ustanovili „katoliško bralno društvo“. To je velik korak v napredku naših občin na desnem bregu. Kdaj bo pri nas kaj takega mogoče?? Omelo.

Od levega brega Soče, 1. avgusta. — Kečor se s podukom mladine, posebno one na ljudskih šolah peča, ve, kako ljuba jej je knjiga: „Zgodbe svetega pisma stare in nove zaveze“. (Schusterjeva, izdaja v Lesarjevem prevodu.) Kako hlastno pobirajo otroci kar proti vsako besedo katehetu z ust! Kaj še le, ki iz knjižice sami berejo, kar so malo prej slišali, ko vidijo lepe podobe, ki izražajo poedine važne dele vzvišenih dogodkov, — kako v slast jim je ta dušna hrana!

Žal, da se o zadnji (oziroma predzadnji) izdaji te knjižice gledé podob ne moremo pohvalno izreči. Mej tem, ko šteje prejšnja izdaja 114 „podobin“ ima jih zadnja let 50. To gotovo ni napredek. kajti izpuščenih je mnogo posebno važnih podob. Manj važne so pa v knjigo privzeli. In kakšne so nekatere podob v tej izdaji! Pobožno srce jih gotovo ni izumilo.

To so pohujšljive karikature za kak dovtipno — šalji list, ki služi zlobnim namenom. Tudi pobožna roka ni imela pri njih opraviila. Ze stari ajdi krasili so bogovom in junakom glave z vencem ali sijem. Toliko manj sme ti znamenji opuščati krščanska umetelnost zaradi visocega pomena, ki je njima lasten. Ne sme ju opuščati posebno na podobah, ki so važno učilo za verski poduk. To znamenje kaže otroku razliko mej svetimi osebami in navadnimi ljudmi, uči ga spoštovanja in svetega strahu do božjih oseb; in ta razlika bodi očitna, da jo otroče oko na prvi hip spozna.

Opravičen je bil torej hrup, ki so ga katoliški možje soper to izdajo zagnali, kakor je bilo o svojem času v dunajskem „Vaterlandu“ brati. Popolnem so knjigo obsodili tudi: Linzer-Quartalschrift, 1883, II, 439; Christlich pädagogische Blätter, 1883, št. 10, 165; Correspondenz-Blatt für den katholischen Clerus Oesterreichs 1883, št. 2 in 4. „C. k. založba šolskih bukev“ na Dunaji se je tega hrupa ustrašila, ter je ukazala založniku Herderju prejšnjo izdajo s 114 podobami nespremenjeno soper natisniti. Ta izdaja je bila, kolikor je nam znano, najmanj 15. apr. t. l. če ne prej že dogotovljena, kakor smo posneli iz vira, ki ne kaže, da bi ne bil zanesljiv.

A o tej izdaji ni v goriških knjigarnah ni duha ni sluha, razprodaja se prejšnja popačena knjiga in še celo c. k. okr. šolski svet (goriški) razpošilja mej knjigami, ki so ubožnim učencem ljudskih šol namenjene, to pokvečeno izdajo!

Vest nam je velela e tem ne molčati.

Iz Kanala, 30. julija. 1883. — Previdnost je mati modrosti. Akoravno se nam ni veliko bati, da bi tudi nas šiba božja zadela s strašansko boleznijo, ki razsaja v Egiptu, s kolero, ki je povsod mogoča, odločilo je naše slavno županstvo posebno komisijo, da nemudoma z vso natančnostjo od hiše do hiše preišče in pregleda, kaka je snažnost. Omenjena komisija je svoj posel v lepem redu dovršila in pod kaznijo zapovedala, da se mora gnoj in druga nesnaga od hiš odstraniti, da se morajo stranišča dobro pokriti in vse, kar bi bilo človeškemu zdravju škodljivo, odpraviti. Dobro delo je to, in koristno bi bilo ne le ob času bolezni, ampak vsako leto, posebno o poletnem času. Zeleti bi bilo, da gore omenjena komisija to delo o času vročine in posebno zdaj, ko se je boleznj bati, večkrat ponovi. To naj stori narmanj vsačih 14 dni, in sicer nepričakovano, da se tudi osebno prepriča, ali je vse tako dovršeno in dopolnjeno, kakor je velela. Treba je, da se nasprotniki ostro kaznujejo, ako nočemo ostati le pri starem, in ako nočemo, da bo zapoved le bab v steno. Tudi naj bode slavni komisiji priporočeno, posebno sedaj meseca avgusta, ko je pri nas in povsod navadno narbolj vroče, da ostro prepove gnoj o lepem dnevu na narbolje živo ulico pred hišo metati, predno ga v polje odpeljejo. Gnoj naj se meša, preklada in odpeljuje v poletnem času po noči ne samo sedaj o nevarnosti bolezni, ampak vsako leto naprej brez razločka. Reči pa moram, da ni dosti, le zapovedati, ampak treba je večkrat prepričati se, kako je zapoved izvršena; ne zadostuje le žugati s kaznijo, ampak treba je nasprotnike v djanji kaznovati. Gospodu občin delegiranemu policijskemu komisarju naj bode na to, da ne le vso noč za pijanci teka in jih preganja, ampak da se včasih tudi po nesnažnih ulicah sprehodi in da ukaže odstraniti vsakake nesnažnosti izpred ali izzadi hiš, kjer je v resnici nesnaga doma. Pomagajmo si sami, potem nam bode tudi Bog pomagal. Sreča je, da na visokem Krnu in še niže je pretekle dni sneževalo in da se narveč na mrzli zrak zanesemo.

Omeniti moram tudi, da je dalo slavno županstvo napraviti bolnišnico z vso pripravo, ako bi bilo treba; česar nas pa Bog obvaruj!

Iz cerkljanskega okraja, 1. avgusta. Dopisnik „iz Cerklja“ hvalisa v „Edinosti“ št. 59. na vsa usta novo cesto od Želina proti Idriji, dasiravno sam vé in je to tudi javno priznal, da se je taista do sedaj od vseh strani po vsej pravici in resnici le grajala in obsojevala. Kaka je tedaj stvar? je li mar cesta kar čez noč tako „gladka“ in „varna“ postala, da more sl. občinstvo z njo „popolnoma zadovoljno“ biti? O ne, ona je taka, kakor je bila, nepopoln izvršek; a v samovoljnjej domišljiji g. dopisnika, ali prav za prav v glavi njegovega narekovalca se je kar naenkrat bolj gladka in varna osnovala, nego je „kaka državna cesta.“ Ako temu ni tako, zakaj pa je prišel zemljemerec g. Šorli iz Tolmina imenovani kolo-voz merit in pregledat in čemu se mora ta na novo popravljati? — Če še povemo, da sta oni dopis v „Ed.“ skovala dva moža, katerih enemu je na tem ležeče, da bi omenjena cesta prišla v dobro ime, in katerih drugemu je na tem ležeče, da se prvemu, pokrovitelju, ne zameri, potem bode čestitim bralcem takoj vse jasno. Mož, kateremu je za dobro ime ceste mar, si je menda mislil: „Ni ga Samaritana, da bi se ceste usmilil in jo pohvalil; pomagati ji moram, če morem, jaz.“ Zato je poklical najbrže svojega varvača in mu velel: „Napiši mi to in to politično dictando“

in hajdi ž njo v „Edinost“ češ, „zdajci se pred svetom operem.“ A ubogi gospod vzel je v roke mesto vode črnilo, mesto mila mazilo in s tem se je tako namazal, da ostane še dolgo namazan. Hudomušni ljudje pa so izmislili, kakor hitro so izvedeli, kdo je čisto hvallil, nelep pa pomenljiv izrek.

Dopisnik „Seve“ pravi v svojem dopisu dalje, „da imamo na Cerkljanskem še mnogo jako nevarno krvavečih ran, katerih ni še nobeden zdravnik pregledal, od katerih se še ni nikdar pisalo.“ No, vse to je gola istina in veseli nas, da je g. Seve to obelodanil; škoda le, da nam jih ni začel tudi naštevati. No, hočemo jih pa mi! Gotovo „jako nevarna, krvaveča rana“ je to, če g. Seve s svojim vedenjem ne blaži izročenih mu otrok, marveč če jim daje povod, da se pohujšujejo. Ali je vedenje g. Seva blaživo ali nasprotno, naj razsodijo čitatelji iz sledečih dogodkov.

G. Seve ne pušča otrok iz šole k svoji potrebi; če se pa potem otroku kaj naravnega primeri, izžene ga iz šole domu. Tako se je zgodilo mladoletnemu dečku. Ko se ta drugi dan v šolo vrne, ga g. Seve zopet zapodi, veleč mu, naj pride z očetom. Slednji res pride v šolo in popraša prav z lepa g. Seva, kako je s sinom; a g. Seve vrže suknjo raz sebe in ne bodi len, biti hoče priprostega kmeta. Na to vname se hud prepir vpricho spoštovanega gospoda in jokajočih otrok. Ostudno zmerjanje in nesramne psovke slišala je cela vas iz (medenih) ust g. Seva. Ni li to pogubonosna rana in grdo pohujšanje?

(Dalje pride.)

V Svetem pri Komnu, 26. julija. — (Deček v jami). Devetletni deček Avguštin Abram iz Svetega bil je z dvema drugima dečkoma, z 11 let starim Jožetom Kovačičem in s 14 letnim Lojzetom Kovačičem, na travniku, ko so živino pasli. To se je zgodilo 20. tega meseca popoldne o 5 $\frac{1}{2}$ uri. Ta dva Kovačiča povabita malega Abrama, da bi šel z njima v jamo „Obersljanovec“ golobjih gnezdi iskat. Ta revček dovoli in gre z njima; ko pridejo do jame, rečeta Kovačiča Abram, naj bi on v jamo stopil, da ona ga bota držala z rokami in s šibami. Reče se da pregovoriti in stopi v jamo, — ali v kratkem času se mu izdrsne in njegova tovariša ga spustita, in deček pade na kamnje in skale v globačino 23 metrov ali 14 sežnjev.

Njegova tovariša Kovačiča se prestrašita ter odideta in sta sklenila, nikomur ne kaj povedati od tega, ker sta se bala tepena biti. Zvečer ni fantiča domu, kakor po navadi, starši so v skrbah in gredo z vsemi občinarji v slabem in deževnem vremenu po noči sinčka iskat, pa zastonj. Drugo jutro, to je 21. tega meseca, ob 6. uri, gresta Luka Pipan in njegov sin Janez z živino prav na tisti travnik, kjer je tista jama „Obersljanovec“. Luka Pipan pobira neko trnje po travniku in je meče v jamo. Na to zasliši glas iz jame: „Ste vi, oče?“ — Luka Pipan se prestraši in misleč, da bi mogel biti svoj sin Janez, ga vpraša v jamo: „Kaj, si ti, Janez?“ Na to odgovori deček iz jame: „Nisem Janez, sem Avguštin!“ Pipan Luka ga vpraša: „Čegav sin si?“ — sem Avguštin Šebeljev. Luka Pipan mu reče, naj še malo potrpi, da on teče domú do staršev, da prinesejo lestvi in veze (vrvi), da ga izlečejo iz jame.

Ta človek hitro teče domú v Sveto, ki je skoraj pol ure daleč od jame, dopové kaj je po sreči našel, in naenkrat se vzdigne vse na noge in poiščejo naglo, kar je bilo treba za rešitev revčeta Avguština Abrama iz jame, celó vezila iz zvonika so vzeli. Ko je bilo vse pripravljeno, ni hotel nobeden v jamo iti, dokler se ne ponudi Jožef Malič hišne št. 85 iz Svetega, vojak, zdaj domá, mladenič 24 let star, rahrabrejši v celi okolici. Ta se loti težkega dela, in ni dosti manjkalo, da bi bil tudi on svoje življenje zgubil, ker težko mu je bilo njegovo delo zavoljo skal in kamenja v jami v globočini 14 sežnjev. Po velikem trudu in po treh urah dela prinese revčeka vsega pobitega na sonce, roko zlomljeno, noge in glavo ranjeno, tako da se je vse zjokalo, ko so ubozega Avguština videli; — pa tudi rešnik Malič je bil ves upehan in bled ko smert.

Dečka so nesli domú in so poklicali zdravnika iz Komna g. dr. Merkel-na, kateri mu je rane zavezal in zapovedal, kaj se ima delati z revežem. Deček je domá in je upanje, da se ozdravi, ali ne takó hitro! Za to skoraj čudno rešitev gre posebna čast in hvala Luki Pipanu št. 33 in hrabremu Jožefu Maliču št. 85, oba iz Svetega.

Že zdavna je znano, da so te jame po Krasu in posebno pri nas, katerih tri so prav nevarne, pri katerih se je že veliko nesreč zgodilo, takó da je bil gospod c. k. okrajni sodnik Rossmann že leta 1820. zapovedal, da bi se te jame obzidale. Tudi gospodje sodniki Gironcoli in Meer iz Rihemberga so to ponavljali, kar se je bilo tudi storilo. Pa v letih se je to zidovje podrlo in kamenje se je v jamo vrglo; želeči je, da bi si deželno uradništvo to novič k srcu vzelo in da bi zapoved dalo, da bi se te jame po Krasu dobro in z močnim kamenjem obzidale in da bi prepovedalo za prihodnjic razdiranje in posipanje takih zidov.

Tudi moram še opomniti, da naše ljudstvo misli, da nam Bog te nesreče pošilja zato, ker se malo moli.

V kratkem so zadele Sveto 3 velike nesreče, to je, na 19. tega popoldne smo imeli veliko točo, na 20. tega je padel v jamo deček Avguštin Abram, ki je ležal notre več mrtev ko živ 18 ur, — in na 25. tega zjutraj smo imeli spet točo, in ta je bila suha, in takó za letos do zdaj polovica grozdja je že zgubljena. In prave priložnosti za molitev nimamo, ker v Svetem nimamo svojega duhovnika, ki bi nas vsaki dan k molitvi vabil in naše otroke poučeval, da bi nam ne bilo treba iz naše velike občine k maši v Komen in tudi naše otroke tje v šolo pošiljati, kar je v slabih časih in posebno po zimi nevarno in večkrat nemogoče!

A. K.

S Krasa, dne 29. julija. — Sedaj, ko je dobila po dobrodejnem dežju vsa narava pomlajeno obličje in ko uničujoča vročina ne gospoduje več tako samovlastno, napotil sem se pretekli ponedeljek iz svojega zatišja mej prosti svet. Krenil sem proti jugozapadu, v Devin.

Res diven razgled ima potnik vrhu Devina. V polukrogu zakroženo jadransko morje, nekdanj slovensko, na jugozahodu, kraške goličave, obrastene s svojim bornim zeliščem, na severu, a na zapadu razgrinja se divna, čarobna, lepa solnčna vlaška ravan, po kateri sedaj vlada in se širi tuj narod. Spomnil sem se na kritici našega slavnega pesnika:

Naš bil je nekdanj ves ta raj,

Očetom našim domovina;

Tuj narod tod se širi zdaj,

Naš raj je tujcev zdaj lastnina.

V take misli utopljen, dospem v nekaterih trenotkih v vas. Ali kako ostrim, zagledavši na zidu prve hiše krajno tablico, pisano samo v vlaškem jeziku, na kateri so prekrstili pošteno slovensko ime Devin, Divin v zveličavno vlaško ime Daino. Dalje gredoč menil sem, da sem v kakoj vasi blažene vlaške dežele. Tropa devinskih ribičev, sedečih na trgu po vlaški navadi, je glasno se pogovarjala v vlaškem jeziku o svojem ponočnem ribjem lovu, o mrežah, jeklenih trnkah itd.

Trudnemu potniku je požirek vina in kosček kruha gotovo dobro krepčilo, ki suho grlo omoči in uteši nemirni želodec. Že jo hočem kreniti v bližnjo krčmo, ko zagledam o pravem času belo zvezdo in pod njo napis: „Alia stella d'oro.“ Kdor je to delal, gotovo ni znal ločiti bele in zlate barve, kajti izvedenec ne bi mogel drugače risati, drugače pa pisati. Koj se obrnem od te krčme in maham proti drugi. Ali slabo sem jo pogodil; zopet berem vlaški napis: „Albergo Ples;“ nekoliko dalj na isti hiši pa: „Deposito sale, farine, semole l. t. d.“ Kaj sem hotel? Drugo krčmo iskati, se mi je trudnemu tožilo, in dvomil sem, ali bi našel kako narodno. Vrniti se v prejšnjo nisem hotel; šel sem torej v krčmo s slovenskim priimkom. Odločivši svoj „popotni les“ sedem in koj dojde k meni krčmar ter me vpraša, kaj „zašafam“? Nič ne „zašafam“, odgovorim mu; ali prosim Vas, prinesite mi četrť vina in kosček kruha. Mej tem, ko sem jaz črnca pil, ne mené, se kaj se okolo mene godi, prihajal mi je na uho neki nežen glaslek, gotovo hišne gospodinje, ki je deklini kaj zapovedovala. Nisem dolgo ostal v tej krčmi, ker meni se je pokazala v italijanski obliki, dasi misli dopisnik v zadnji „Edinosti“, da je ta krčmar uzor pravega rodoljuba. Čul sem, da omenjeni P. je sin slovenskega očeta in slovenske Kranjce. Vzgleb bi mu morala biti njegova mati, ki, dasi večša vlaškega jezika, vedno govori naš mili slovenski jezik.

Poglejmo ali ima gosp. P. tudi kak dobiček, ker se klanja vlaški govorici? Ne, nikakor ne. — Ako ne bi Štandrovič gredé v Trst in iz Trsta pili iz njegovega „alberga“, in ako bi goriški slovenski trgovci in Kraševci ne kupovali iz njegovega „depozita“ solli, moke in otrobov, moral bi g. P. koj oboje zapreti. Vlahi mu ne dadó krajcerja. Videl sem, kako drdrajo mimo njegove hiše v svojo deželo.

Ogledovaje si vas naletim pod nekim obokom na oznanila županstva, pa v jedino zveličavnem jeziku — vlaškem. Župan („podestat“) v D. je Slovenec, pa uraduje v vlaščini, ker pravi, da zna samo moliti po slovensko. Lepa je ta, da dobivajo slovenski gospodarji vlaška vabila in drugo, ko se slovensko le za silo berejo. Pri županstvu se ne pozna glavarstvo, deželni odbor; pri njih je v navadi „kapitanat, giunta, dieta.“ Dalo bi se tej stvari v okom priti, ko ne bi v D. bival neki „ne bodi ga treba“, kateri se vtika v vsak kot.

Še nekaj prav žalostnega sem izvedel. Dva meseca je že tega, odkar zahaja v D. neka tržaškimi Slovencem dobro znana oseba, katera ljudstvo ščuva in je napravila morda na prihod „odrešenja“. Da pa ta posel bolje izvršuje, ima svoja agenta, katera mu poročata v nedeljah o svojem delovanju. Take razmere so v Devinu pri izključljivo slovenskem ljudstvu! Nij mi bilo možno delj časa muditi se v taki poitalijančeni „vasi“, na mestu nekdanj slovenskem; kar odšel sem hitrih korakov proti domu. — Ko sem dospel na vrh, pogledal sem še starodavni grad devinski, kate-rega gospodovalci so našemu jeziku morda nasprotni, in še solnčno ravan in vzdihnil sem s pesnikom:

A zdaj zatrt je tód naš glás,

In tuji króg zvené glasovi,

Tuj trg in grad, tu ves je kras,
Oh naši so samó grobovi!

Politični pregled.

Zadnjič smo poročali, da nameravajo Dunajčani sklicati velik shod v Prater, da bi protestovali zoper sklep mestnega odbora, ki ni hotel ljudske veselice o priliki dvestoletnice, odkar je bil Dunaj turške sile oslobojen. Shod se je res vršil, toda ne v Praterji, temuč v Dreherjevi veliki dvorani. V resoluciji, tam skleneni, so meščani izrekli, da so odločno proti sklepu mestnega odbora. Vsak Dunajčan je svojim očakom dolžan, oni dan, 12. september, slovesno praznovati. Voljena je bila posebna deputacija, katera je podala resolucijo mestnemu županu. Zadnji je baje deputaciji odgovoril, da on ni protivnik omenjene svečanosti in da se bo ljudska veselica gotovo vršila, ako bi kak mestni odbornik resolucijo v odborovo sejo prinesel.

Naš cesar obišče po poročilih ogerskih časopisov na jesen spodnje Ogersko, ogleda si na novo sezidani Szegedin, mesto, ki je bilo po povodnjih podrtó, ter odpotuje potem v Temesvár k velikim vojaškim vajam.

Minister zunanjih zadev, grof Kalnoki, bil je od nemškega cesarja Viljema v Gostinskih toplicah sprejet ter se je mudil pri njem čez jedno uro. Da je bil razgovor med imenovanimi gospodoma velike važnosti, je tem bolj verjetno, ker je dobil grof Kalnoki od nemškega cesarja najvišji red, red črnega orla, precej p. onem pogovoru.

V češkem deželnem zboru je 28. m. m. dr. Rieger utrjeval svoj predlog o predručbi deželnozborskega volilnika. Poudarjal je v svojem govoru dvajsetletno prizadevanje Čehov, da se doseže pravičen volilen red. Riegerjev predlog, ki naglašá bratovsko slogo, izročil se je v preudarek komisiji 15 poslancev. Nemška levica je glasovala zoper predlog. Dr. Herbst opravičeval je to rekoč, da so Nemci že sedaj v nezdatni manjšini, ki se potem še bolj skrči, na kar je dobil odgovor, da Čehi zahtevajo le pravičen volilen red.

Moravski deželni zbor se odpre v prvi polovici septembra, kranjski pa, kakor današnji „Slov. Narod“ poroča, še le v drugi polovici prihodnjega meseca.

Pozornost vseh časnikarjev je obrnena na grozne dogodke na otoku Ischia, o katerih govorimo spredej, in na kolero v Egiptu, katera je že čez 10.000 ljudi pobrala. Gledé zadnje imamo danes poročati, da sploh pojema, kajti v Kairu je upadlo število mrličev vsled te bolezni že pod 300 na 24 ur. V obče se tudi potrjuje, da ni bolezen več tako huda, kakor početkom. Vendar je že mnogo vojakov angleške tamošnje posadke vsled kolere umrlo; govori se, da je kolera pokosila jeden odstotek vse angleške vojske v Egiptu.

Od kar je postala Rumunska kraljestvo, repenči se vedno proti Avstriji. V novejšem času se kratkočasijo Rumunci s tem, da hočejo oklicati rumunskega kralja za kralja Rumuncev, t. j. da hočejo tudi avstrijske Rumunce pod žezlo rumunske krone pripraviti. Ne bo nič kruha iz te moke!

Francozi so pričeli vojsko v Tonkinu. Minister za mornarstvo dobil je brzopjavna poročila, da je polkovnik Badens 19. m. m. iz trdnjave Hanoi napadel sovražnika ter mu vzel sedem topov. Sovražnik je zgubil 1000 mož, Francozi pa le 11; tako pravi ono poročilo.

Domače stvari.

Njegovo Veličanstvo presvetli cesar je podelil občini Šebreljam 300 gl. za popravo velikega oltarja in strehe na zvoniku domače cerkve.

Za Kocijančičev spomenik darovali so dalje: F. K., kaplan, 5. gl. — M. Vuga, kaplan v Mirnu, 1. gl. — „Črteje“ v Gorici, 10. gl. — Bl. Grča

vikar v Čepovanu, II. dar, 2. gl. — Angel Centazzo, kaplan in katehet v Gorici, 2. gl. — Anton Pahor, kaplan v Komnu, 1. gl. — Franc Avgustin Košuta, dekan v Ločniku, 2. gl. — Franc Lužnik, župnik v Moraru, 3. gl. — Ivan Gerbec, kaplan v Ločniku, 1. gl. — znaša 27. gl. Precesek 57. gl. 50 kr. Vkup 84. gl. 50. kr.

Zahvalna pesem — Te Deum — po srečnem porodu cesarične Štefanije se bo pela po mestih in večih krajih, kjer so cesarski uradi, tisti dan, ko pride naznanilo, ako pride do treh ur popoldne, in sicer tako, da se bo pela zahvalnica ob 6. uri zvečer, ako pride naznanilo v času od 9. ure zjutraj do 3. ure popoldne. Ako pride pa naznanilo v času od treh ur popoldne do 9. zjutraj, bo zahvalna pesem po cerkvah ob 11. uri predpoludne.

Papežev konzistorij, v katerem bo potrjen novi nadškof goriški, milostljivi gospod dr. Alojzij Zorn, bo po novijih rimskih poročilih prihodnji torek, 7. avgusta.

Fizika za nižje gimnazije, realke in učiteljska. Spisal in založil Jakob Čebular. V Gorici 1883. Imeli smo priliko ogledati si prve pole drugega zvezka te knjige, ki je bila v našem listu že lansko leto pohvalno omenjena. Tisk drugega zvezka vrlo napreduje in nadejati se je, da bo cela knjiga v nekaterih tednih gotova. V do sedaj natisnenih polah drugega zvezka kaže se pisateljev in tiskarjev napredek v vsakem oziru. Pisatelj ume s kratkimi pa jasnimi stavki tvarino predložiti ter jo polagoma odkrivati, da učenec skoraj z očmi vidi, kako tvarina raste in se razvija. Posebno skrb imel je pisatelj v izbiri znanstvenih izrazov, ki se kaj lepo prilegajo slovenskemu jeziku in se večinoma vjemajo z dotičnimi izrazi ali z obliko dotičnih izrazov v drugih slovanskih jezikih. Natančno oceno si prihranimo za pozneje; a danes že opazujemo omikane rojake na to, kakor se kaže, izvrstno delo. Tisk je jako ličen in podobe se z njim prav lepo vjemajo. Cena bo, kakor smo slišali, nižja od one prvega zvezka.

Tukajšnje šole sklenile so šolsko leto pretekli tork z običajno službo božjo in razdelitvijo šolskih spričeval. C. k. višja realka imela je zjutraj ob 8 v cerkvi sv. Ivana slovesno sv. mašo, pri kateri je realski dijaški pevski zbor pel R. Burgarell-ovo „Missa sancti Iohannis“, „Offertorium“ iz Kothejeve zbirke („Musica sacra“) in koralni „Te Deum.“

Goriške gimnazije tri in trideseto letno poročilo prineslo je razpravo o „Lucianovem dvogovoru — Pseudosophist —“ razloženo po gospodu prof. A. Baar-u, in „Fizikalne drobtinice“, katere je nabral prof. A. Šantel. Iz poročila razvidno je, da je obiskovalo začetkom šolskega leta ta zavod 369 učencev, koncem šolskega leta pa 341, in sicer 151 Slovencev, 137 Italijanov in 53 Nemcev. Odlikovanih je bilo v vseh razredih 42, spričevalo prvega reda dobilo je 218, drugega reda 31, tretjega reda 14 učencev; 34 učencev more ponoviti izpit iz jedrega predmeta po počitnicah; dva nista bila sprašana. Vsi dijaki so plačali v celem letu 2644 gl. šolnine, ter prijeli 5833 gl. 53 kr. na štipendijah.

Letošnje poročilo goriške višje realke prineslo je na prvem mestu daljšo razpravo o „Odovakarji“, katero je spisal g. profesor K. Kleissl. Iz statističnega razgleda tega poročila posnamemo sledeče točke: Na zavodu je bilo 178 dijakov, 28 Slovencev, 24 Nemcev, 123 Italijanov in 3 drugim narodnostim pripadajoči učenci. Odlikovanih je bilo na vsem zavodu 17 dijakov, spričevalo prvega reda je dobilo 126, drugega reda 18, tretjega reda 1 učenec; 16 učencev more po počitnicah izpit iz jednega predmeta ponoviti. Šolnine je bilo vplačane 1518 gl. 50 kr., štipendijev izplačanih 187 gl. 80 kr. Jako obžalujemo, da se Slovenci tako malo brigajo za ta zavod, kateri je za gmojni napredek naroda velike važnosti.

Na c. k. deški vadnici v Gorici je bilo koncem šolskega leta 530 učencev; iz med teh je bilo iz Gorice 240, iz grofije Goriške 223 in iz drugih krajev 67 učencev. Po narodnosti je 254 Slovencev, 255 Lahov, 19 Nemcev in 2 Čeha. Sposobnih za višje razrede je 419 učencev. Zahvalno mašo so imeli učenci tega zavoda v cerkvi sv. Ignacija z gimnazijalci vred v torek ob 7¼.

Duhovne vaje za duhovnike goriške nadškofije se začnejo 27. avgusta zvečer in bodo trpele do naslednjega petka, kakor navadno.

Misijon tolminski je odložen in ne bo konec avgusta, kakor je bilo prej namenjeno, temuč še le začetka oktobra.

Cecilijanci na Kostanjevici so peli včeraj pri slovesni sv. maši: Kyrie, Credo, Benedictus in Agnus Dei koralno (Missa solennis); Gloria in Sanctus od Schweitzerja; Graduale, Ave maris stella iz Kothejeve zbirke; Offertorium, Coelestis urbs Jerusalem od A. Försterja; Tantum ergo P. Ang. Hribarja; popoldne Te Deum, koralno.

Vetreni vrtinec v majhnaj obliki videli smo pretekli četrtek ob 11. uri predpoludnem na Travniku, ki je imel nekak smešen izid. Nastal je pred karsarno ter se je v ravnej črti po malem pomikal proti tobačni prodajalnici. Pot ga je pa peljala ravno čez prostor, kjer prodaja naš Ribničan svojo „süho robo.“ Kedo bi popisal osupajenost poščenega Dolenjca, ko se vidi hipoma odkritega, vse svoje izdelke pa oživljene. Prčel se je ples, prava jugoslovansko „kolo.“ Lohkejša sata poskakujeta visoko v zrak, a okornejša rešeta vrte se veselo v kolobarji naprej se pomikaje, ter tu pa tam kako opeljeno obleči, kakor se mu posreči odtrgati se privlačnej moci hudomušnega vrtinca. Ubogi Ribničan ni vedel, ali bi si hotel iskati v višinah se sprigajajoč klubok, ali pa miniti svoje razposajene „sühe“ izdelke. — Vse zastoj! Rajanje ne naha, le „hitreje se sušite“ bolj kot Prešnov „povodni mož“ z lepo Urško — proti tobačni prodajalnici, kder prikazen hipoma izgine, razposajena „süha“ druhal pa zopet k pameti pride.

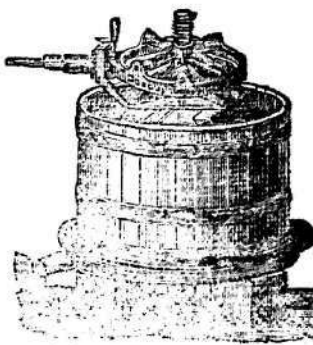
In mi, ki smo se temu „spektakelnu“ od strani smejali, videli smo, kako so potem „da smiti upekana“ sita in rešeta razmetana ležala po Travniku bolj kot laški ruderce — srajčniki po bojnem polju pri Kustoci — pomilovaje le ubozega Ribničana, ki je imel mnogo posla, da je sebe in svojo leseno zalogo zopet v red spravil.

Slavnemu c. k. okrajnemu glavarstvu goriškemu, ki je županom priporočilo, naj zavirajo ples, sta solkanski in podgorski župan slabo odgovorila s tem, da sta koj drugo nedeljo dovolila javne ples. Podgorski župan bli je plesu nasproten, kakor smo slišali, ali solkanski da je ali z besedo ali z vzgledom slabo nanj vplival. Zalaj so se Mirnei oglašili, češ: če je onim dovoljeno, zakaj nam ne? Najbrže ostanejo tam, kjer smo bili, ako vlada kot višja policijska in zdravstvena oblast ne poseže krepko vmes.

Zadušil se je preteklo sredo neki pisar tukajšnje okrajne sodnje, A. D. iz Gorice, ki ni slovel zaradi rednega življenja in ki je bil s 1. avgustom odpuščen iz službe zaradi nemarnosti v svojih opravilih. Najel si je za tisti dan sobo, v kateri je s premočnim zakuril peč, iz katere se je v sobo nabralo toliko škodljivega gaza, ker je bil dimske cevi zaprt, da ga je v nekaj urah zadušilo.

Notarske službe. Izpraznjene so službe notarja v Trzinu (Moufalcone), v Kanalu, Podgradu (Castellnuovo), Cervignanu, Cirkuem in na Volevskem. Prosilci naj ulež v šestih tednih svoje dokumentovane prošnje po §. 11 notarskega pravilnika pri zbornici notarjev v Trstu.

Listnica uredništva. Gospode dopisnike uljudno prosimo, naj nam blagovolijo pošiljati dopise za čas, da jih moremo porabiti za številko dotičnega tedna. Kar dobivamo v petek ali v četrtek popoldne, moremo porabiti le izjemno za številko tekočega tedna, posebno ako je članek dolg. Tudi danes smo morali odložiti dva zanimiva dopisa, ker sta nam došla prepozno.

Vinske tlačivnice (preše)

najnovije sestave, potrebujejo malo prostora, tiskajo dvakrat hitreje kot prejšnje tiskavnice, se lahko gonijo, močno in trdne, v vseh velikostih za posameznike in za največje poselnike kot posebne vrednosti. Poročilo, spričevalo o 1000 že narejenih tiskavnicah. Načrti in ceniki po želji brezplačno in poštne

prosti. Grozdi mlini najnovije iznajdbe. Zgodnja naročila so nam všeč.

PH. MAYFARTH & Co. na Dunaji, II. Praterstrasse 66. Tovarna v Frankfurtu a. M.

TISKANE OLJNE PODOBE, okvirji in ogledala

se kupijo ceno in dobro le neposredno v tovarni

Gustav-a Kerstan-a, na Dunaji, II. Körnergasse 1.

Zapiski in ceniki brezplačno in poštne prosti.

Pasi kilovim

najnovije sestave, prav pripravi in trdni VLACNI, BREZ SNETI, kakor tudi vake vrste obveze, s pavji za človeka, angl. in franc. nogovice proti krču, najno ejši pasovi za nosilce, vse ranocelne priprave iz gume in vse potrebšine za bolnike.

O. NEUPERT, prej J. A. ZIEGER, Dunaj, ustanovljeno l. 1873. kakor prej l. Graben 29, znotra v Trattnerhofu. Zaloga vseh pariških posebnosti. Razpošilja hitro in molče proti porzju.

SVOJO

IZDELOVALNICO

vsakovrstne obleke,

katero sem imel do zdaj na Travniku v hiši s št. 12. I. nadst., prenesel sem s 1. avgustom v hišo nasproti kosarni na Travniku s šte. 18.

Zahvaljujem se pri tej priliki za zaupanje, katero so mi č. gg. odjemalci do zdaj izkazovali, ter jih uljudno prosim, naj me tudi naprej s svojimi naročili počestujejo. Zagotavljam jih hitre pa prav dobre in cene postrežbe.

M. Poberaj
krojač.

Samo 10 g. 75 k.

popolna obleka iz mešanine (Stoff).

Samo 8 gl. 50 k.

moderna povrlna suknja.

Samo 3 gld.

hlače iz mešanine.

Samo 5 gl. 50 k.

popolna obleka iz platna
v zalogi obleke za gospode

Ignacija Steiner-ja v Gorici,
nasproti nadškofjski palači.

Obleka za otroke vsake starosti, zaloga mešanin, vsakovrstnih domačih in tujih izdelkov, lastna šivarnica, dela se po meri hitro, fino in trdno.

Nepremočljivi plašči, ponočne suknje, lovske suknje, perilo za gospode, zavrtniki, plašči za gospe posebno priporočeni.

Ljudi in blago spravlja

A M E R I K O

najbolje in najceneje

ARNOLD REIF, na Dunaji,

I. Kolowratring, Pestalozzigasse 1.

Bergerjevo medicinsko

MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE)

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vseh evropskih državah s sijajnim vspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti,

posebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hramam, nalezljivim hramam, proti rudečemu nosu. ozeblijini, potenju nog, prhljaju na glavi in bradi. — Bergerjevo milo iz smole ima 40% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z vspehom na mestu mila iz smole Bergerjevo med smolnato-žvepleno milo; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahteva edino Bergerjevo smolnato žvepleno milo, ker zunanja ponarejanja so brezvspešni izdelki. — Kot neostro milo iz smole za odstranjenje nečistosti na polti, zoper hrasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetično milo za vmiivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerino milo iz smole, ki ima 35% glicerine in je fino perfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brošuro vred. Glavni razpošiljavec: lekarnar G. Hell v Opavu. Glavna zaloga za Gorico pri gg. lekarnarji F. Cristofolletti (Zanetti) in A. Franzoni.